

Maragda Farràs: “Volem que els artistes de cal Tor interactuïn amb la gent de Mussa i enriqueixin el poble”

novembre 26, 2022

Maragda Farràs a cal Tor de Mussa. / E.V.M.

JOFRE FIGUERAS DOY (Mussa).- La Maragda Farràs (La Seu d’Urgell, 1996) és enginyera en disseny industrial. Fa un parell d’anys va iniciar un projecte per habilitar la casa familiar de cal Tor, a Mussa, a Cerdanya, com a espai de residència i creació d’artistes. Ara, després de molts mesos de treball, el projecte ja és una realitat, ha començat a acollir als primers artistes i ja prepara les estances de l’any que ve. Estem asseguts al primer pis de cal Tor, en una balconada de fusta, amb una era sota nostra.

Què és i què va ser aquesta casa?

Cal Tor és una casa de pagès del 1800 que havia acollit molta vida ramadera. Fa 50 anys, quan els meus tiet-avis es van fer grans, van marxar a viure a la Seu i la casa va quedar abandonada fins que la meva mare, fa uns quinze anys, la va començar a restaurar. És una casa espectacular, amb un munt d’espai, tot i que la majoria avui en dia és inútil perquè s’utilitzava per guardar i alimentar animals. Justament, com que a la família ja no ens dedicàvem a la ramaderia i al poble no hi ha cap ramader que

pogués utilitzar les corts que teníem, vaig impulsar un projecte per arreglar un d'aquests espais, que era una cort, per convertir-lo en un espai de creació. He agafat l'edifici, que està a la vora de la casa, i l'he reconvertit en un taller on hi ha diferents espais on poder crear en diferents disciplines del món artístic. És un taller bastant polivalent perquè volíem deixar-ho bastant obert a noves coses que sorgissin i veure cap a quina direcció tirem en funció de les necessitats que tinguin els artistes que vinguin.

Com sorgeix la idea?

Jo volia fer un espai per a mi, per al meu treball com a dissenyadora industrial de mobiliari, per a la investigació amb nous materials com els biodegradables i, sobretot, amb els materials naturals... volia un taller per embrutar-me les mans, tenir eines i una mica de tot. Quan vaig venir a viure aquí, van començar a venir amics i van anar sorgint projectes col·laboratius a l'espai, fins al punt que se me'n va anar una mica de les mans i va acabar sorgint aquest projecte. Al final, va ser bastant orgànic, és a dir que no vaig dir de cop "faig això", com si fos una bogeria, sinó que van anar arribant diferents sinergies i al final ha acabat sent aquest espai. La veritat és que tots els que estem al projecte estem molt contents. I jo més, de poder viure aquí des de fa dos anys.

Cal Tor de Mussa. / E.V.M.

Tot plegat es va gestar durant la pandèmia, no?

Sí, durant la pandèmia es va gestar i el primer estiu de la pandèmia, el 2020, va començar tot el projecte, el tema dels papers, mirar com encara-ho tot... Finalment, el 2021 va començar l'obra i ara ja està tot gairebé acabat.

Qui més t'ha ajudat en tota aquesta "bogeria" que dius?

A banda de mi, també hi ha l'Àlex, que és un company d'universitat que ha vingut a viure aquí i m'ajuda amb el taller. Jo soc més gestora de tot l'espai i el projecte i ell, com que té molta experiència en disseny gràfic i ha treballat a Barcelona en diferents estudis, està més en la part creativa.

Ara ja esteu a la fase final, després d'un procés llarg, cap a on s'ha d'encaminar el projecte?

Estem en un punt on hem de començar a tancar coses, perquè han estat dos anys de només obrir-ne i que res es tanqués i ara hi ha un munt de finestres obertes. Ara dona bastanta pau poder anar tancant coses vinculades a les obres, permisos, subvencions, creació de la web... Justament estem començant a obrir les convocatòries de residències de cara a l'any que ve i comencem a col·laborar amb artistes, perquè l'espai encara no està moblat i falten algunes infraestructures, de manera que els oferim allotjament a canvi d'ajuda en l'obra.

Què se li ofereix a l'artista que vingui aquí?

Òbviament, la residència, el menjar que compartim tots i, com a actiu, tot l'espai, és a dir diferents sales de la casa, una sala bruta per treballar amb materials, com fusta o ferro, un espai polivalent i la zona digital, pensada per treballar amb ordinadors. En entorns com aquest, oferim un acompanyament, en aquest cas ho fem l'Àlex i jo, perquè l'artista estigui còmode creant. Cal tenir en compte que la majoria seran artistes que treballaran sols, i quan treballes sol és molt fàcil que t'encallis en un punt, de manera que és important tenir el recurs de poder conversar amb algú, alguna interacció... tenir *feedback* funciona moltíssim.

Cal Tor de Mussa. / E.V.M.

Hi ha gaires espais com aquests?

Ara mateix, a XarxaProd, que agrupa espais de creació i producció de Catalunya, som 38 espais, però segurament en dos mesos se n'hi sumaran més. Hi ha molta necessitat de tenir oferta d'aquest tipus, però del que hi ha més necessitat és que se subvencionin aquests espais, ja que els artistes ja estan prou precaritzats perquè s'ho hagin de pagar de la seva butxaca. Nosaltres necessitem cobrir totes les despeses perquè som un espai privat, per tant, l'artista s'ha de finançar la teva estada, però l'any que ve ja volem començar a demanar subvencions per poder becar als artistes per poder venir. Això, però, és molta feina i pedagogia que s'ha de fer amb les institucions perquè subvencionin els artistes per tal que puguin fer estades i generar projectes interessants, que puguin interactuar amb la zona i enriquir-la.

Per tu, el món de la dinamització artística i cultural també és nou. Aquest és un camí que vols continuar recorrent?

Tampoc m'ho he plantejat gaire, perquè m'ha vingut molt sense preveure-ho. Sí que m'està agradant bastant, però la feina de gestió no és la meva vocació, ja que m'agrada estar al taller creant. Sí que continuaré fent-ho un temps, perquè m'agrada i gaudeixo ajudant a enriquir culturalment el territori, però no sé fins a quin punt.

És compatible la gestió amb la creació?

Clar, aquesta és la dinàmica que han de tenir molts artistes que tenen el seu propi espai de creació i ho compatibilitzen amb la gestió. És compatible, però has de tenir les coses molt assentades per poder-ho fer d'una manera sana, que no acabi amb tu, perquè hi ha el risc de precaritzar-te per dues bandes. Encara no tinc clar si serà compatible, he de veure com funciona el taller.

Pel que fa al teu projecte relacionat amb la investigació de materials més sostenibles, en què consisteix? Hi ha tradició en aquest àmbit a Catalunya?

Hi ha molt camí per recórrer, a nivell espanyol no hi ha gens de cultura de la reutilització i menys en biomaterials, ja que totes les propostes que hi ha actualment són molt noves, estan sorgint moltes més propostes actualment, però són molt noves. Hi ha camí per fer i podem inspirar-nos a fora, perquè a Sud-amèrica i al nord d'Europa hi ha molts projectes que estan tirant cap aquí i són molt potents, útils i necessaris. No és només una opció sinó una necessitat, i cal explotar-ho moltíssim.

Posa'ns un exemple d'algun tipus de creació en aquest tipus de disciplina.

Per exemple, tinc molt contacte amb Abro Biomaterials, que són una gent d'Andorra que tenen una empresa de biomaterials i fan plàstic a partir de compost de residu orgànic de cebes, de llimones... amb aquestes restes fan bosses i targetes de visita que, en estar fetes amb bioplàstic, si les enterres, en un mes no en queda cap rastre, de manera que té zero impacte en el medi. En aquesta línia, hi ha moltes possibilitats i hi ha molts materials per explorar encara. Ara, per exemple, estan sorgint molts projectes a partir de la closca d'ou, de pinyols d'oliva, de fongs...

Maragda Farràs a cal Tor de Mussa. / E.V.M.

Això es pot aplicar tant a estris o necessitats del dia a dia, com a una bossa, com a una vessant més artística i decorativa?

Sí, al final les opcions són infinites. De fet, hi ha molts projectes artístics que comencen a treballar en aquesta direcció i molts són exploratius, focalitzant-se més en el procés que en el resultat final, ja que el resultat final s'acabarà degradant al llarg dels anys. Normalment, el procés artístic és el més important, però és el que menys es valora en la majoria dels casos.

Què és més sostenible, que els materials durin en el temps o bé que siguin reutilitzables?

Aquest és un dilema que hi ha actualment, ja que es diu que les coses que es fan han de durar moltíssim, perquè això és molt més sostenible que no que una cosa que sigui d'utilitzar i tirar. És a dir, és millor una vaixela de ceràmica que uns plats de plàstic, però també és cert que quan es fa una cosa que perdura molt en el temps, després és molt més difícil desfer-se del residu que genera. Actualment, vivim en una societat consumista en què allargar una cosa vint anys és impensable, de manera que no té gaire sentit que els dissenyadors o la gent que elabora productes pensin les coses perquè durin per sempre, com si això fos més sostenible, perquè la realitat és que fem un tipus de consum que implica que ens acabem desfent ràpidament de les coses. És a dir, si fem una taula de ciment que pot durar 200 anys, però no sabem si els nostres fills la faran servir, si la llencen trigarà 200 anys a degradar-se, perquè estarà feta de ciment, que és un material que triga molt a desfer-se. Per tant, hem de començar a pensar més en el fet que les coses estiguin fetes de materials que puguin ser reutilitzables, no pas que perdurin per sempre, ja que tu pots fer una cosa amb una consciència, però no saps que en farà el receptor.

Dins la teva especialitat, és comú dedicar-se a la gestió cultural?

Com que va sorgir bastant orgànicament, és a dir, que no estava molt clar des del principi què anava a fer, la gent tampoc ho veia com una cosa estranya. Sí que és cert que el fet d'estudiar a Elisava em va ajudar, ja que és una bona universitat que et dona moltes eines perquè puguis muntar el que vulguis si no et sents còmode amb el que t'ofereix la societat. Com que gairebé tots els exalumnes tenen les dinàmiques d'haver muntat els seus projectes i són únics i singulars, sí que encaixo en aquest perfil d'alumne Elisava. A més, també he utilitzat els coneixements en el disseny de l'obra, ja que hi he estat cada dia, fent de paleta fins i tot.

Quina rebuda has trobat a Mussa, a l'hora de portar-hi una activitat artística i cultural, que al final no és la tradicional d'aquí? Hi ha contacte amb els veïns?

La rebuda ha estat molt bona, nosaltres estem encantats amb la gent i tothom ens tracta superbé. Estan encantats que vulguem venir a viure aquí, perquè al final el despoblament és un problema molt actual i està creixent moltíssim. Per tant, que algú retorni al poble i hi faci un projecte per arrelar-se al territori sempre és benvingut, i més en un poble com aquest, on abans eren molta més gent, el triple dels que som ara. Per la part d'interacció, de moment encara no hem fet cap projecte a nivell social o amb gent local, però sí que en el calendari de les futures propostes volem integrar-ho bastant. Això ho hauré de treballar amb diferents subvencions, perquè no farem projectes pel territori que els hagi de pagar la gent del territori. Volem interactuar amb la gent d'aquí des de l'àmbit artístic, ja que jo concebo l'art com a molt terapèutic i

penso que, per a una població que mai ha tingut contacte amb aquesta disciplina, és molt enriquidor.